

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/115/2017
Identifikačné číslo spisu:	4114220476
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:4114220476.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a sudcov JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD., v spore žalobcu K., zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Gráčíkom, so sídlom v Nitre, Farská 40, proti žalovanej R., o odstránenie elektronických komunikačných sietí, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12C/139/2014, o dovolaniach žalobcu a žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 30.novembra 2016 sp. zn. 5Co/1104/2015, takto

rozhodol:

Dovolania z a m i e t a.

Stranám sporu nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

. Okresný súd Nitra (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. októbra 2015 č. k. 12C/139/2014- 191 uložil žalovanej povinnosť odstrániť diaľkové optické káble trasy „G.“ a trasy „G.“ a S. - Z. vrátane voľnej P. rúry nachádzajúcej sa na pozemkoch C KN parc. č. XXXX/XX orná pôda o výmere X XXX mX a parc. č. XXXX/XX orná pôda o výmere XX XXX mX v kat. území Zobor, obec X. zapísaných na Z. do 180 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Druhým výrokom žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 662,41 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, pričom náhrada trov konania pozostáva zo sumy 99,50 € za zaplatený súdny poplatok za žalobu, ktorý je povinný zaplatiť žalobcovi a zo sumy 562,91 €, pozostávajúca z trov právneho zastúpenia, ktoré je povinná zaplatiť na účet právneho zástupcu žalobcu. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na ustanovenia § 123, § 124, § 126 ods. 1, § 129 ods. 1, § 130 ods. 1, § 130 ods. 3, § 134 ods. 1, § 151n ods. 1, § 151o ods. 1, § 415, § 442 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, § 12 ods. 1 písm. a/, § 12 ods. 2, § 12 ods. 3, § 15 ods. 1, § 17 ods. 3 zákona č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách, článok 20 ods. 4 Ústavy SR. Uviedol, že právo vlastníť majetok je jedným zo základných ľudských práv. Jeho nútené obmedzenie je podľa Ústavy SR možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, na základe zákona a za primeranú náhradu. Prirodzenou súčasťou vlastníckeho práva je právo slobodne nakladať s vlastným majetkom. Súd mal za to, že uloženie diaľkových optických káblov žalovanou v predmetnej veci je zjavným príkladom neprimeraného obmedzenia

vlastníckeho práva žalobcu, pretože uloženie káblov sa síce realizovalo v súlade s vydanými rozhodnutiami pozemkových úradov, ale zároveň sa uskutočňovalo v rozpore s podmienkami definovanými ústavou v článku 20 ods. 4; existuje tu rozpor medzi ústavou definovanými podmienkami obmedzenia vlastníckych práv a ich realizáciou telekomunikačnej líniovej stavby, pričom na obmedzenie vlastníckeho práva musí existovať dostatočný dôvod a obmedzenie musí byť len v nevyhnutnom rozsahu, čo pri uložení káblov tak ako to vyplýva z predložených nákresov, keď káble zasahujú hlboko do pozemku tak ako bolo popísané v skutkovom stave, nie je možné konštatovať. Žalovanej zákon o telekomunikáciách umožňoval obmedziť vlastnícke právo priamo zákonom, avšak žalovaná pri realizácii svojho práva neuvažovala primárne o obmedzení vlastníckeho práva vlastníkov pozemkov, absentuje v jej konaní zisťovanie podmienok rozsahu nevyhnutnosti samotného obmedzenia, prípadne posúdenia rozsahu primeranosti takéhoto obmedzenia. Skutočnosti, či pri výstavbe káblov boli dodržané príslušné ustanovenia telekomunikačného zákona, neboli predmetom konania a preto sa nimi súd nezaoberal. Mal za to, že aj keď telekomunikačné káble boli uložené v nehnuteľnostiach v súlade s podmienkami stanovenými územnými rozhodnutiami a predpismi v čase ich uloženia, odporujú požiadavke zasiahnuť do vlastníctva žalobcu v nevyhnutnom rozsahu a to je podstata sporu, že žalobca je neprimerane obmedzený vo svojom vlastníckom práve k pozemkom práve v dôsledku uloženia telekomunikačných káblov. Súd taktiež posudzoval otázku nadobudnutia vecného bremena žalovanej vydržaním, pričom dospel k záveru, že u žalovanej nebola splnená podmienka dobromyseľnosti a preto nemohla nadobudnúť vecné bremeno výkonom práva - vydržaním, pretože vlastníci pozemkov o uložení káblov nevedeli, ani nikomu nedávali súhlas k uloženiu telekomunikačných zariadení. Proti uvedenému rozsudku podala odvolanie žalovaná.

2. Krajský súd v Nitre uznesením z 30. novembra 2016, sp. zn. 5Co/1104/2015 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil (§ 389 ods. 1 písm. a/ CSP) a konanie vo veci zastavil. Zároveň rozhodol, že po právoplatnosti uznesenia vec postúpi na ďalšie konanie Mestu Nitra ako príslušnému stavebnému úradu so sídlom v Nitre, Štefánikova trieda 6 (§ 10 ods. 1 CSP) na ďalšie konanie. Odvolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť, konanie zastaviť a vec postúpiť orgánu, do právomoci ktorého patrí, pretože neboli splnené procesné podmienky, a to nedostatok právomoci súdu (§ 3 CSP) rozhodovať o odstránení elektronických komunikačných sietí. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenia § 103, § 104 ods. 1 O.s.p., platného a účinného v čase vydania napadnutého rozsudku, § 1, § 3, § 9, § 10 ods. 1, § 10 ods. 2, § 161 ods. 1, § 161 ods. 2 CSP. Mal za to, že súd prvej inštancie neskúmal, či je daná právomoc súdu rozhodovať v civilnom procese o odstránení diaľkových optických káblov. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na rozhodnutie publikované v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod R 52/1997, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 190/2004, rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 10. júla 2002, sp. zn. 2 Cdo 1624/2000, tiež aj na ustanovenia § 12 ods. 1, § 12 ods. 3 zákona č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách (ďalej aj ako „zákon č. 110/1964 Zb.“). Uviedol, že predmetom konania, o ktorom rozhodoval súd prvej inštancie, bol žalobcom tvrdený nárok, že jeho pozemky nie sú zaťažené vecným bremenom konštituovaným ustanovením § 12 ods. 1 zákona č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách, pretože na liste vlastníctva nie je zapísané žiadne vecné bremeno v prospech žalovanej, že jeho zariadenie nebolo ako podzemné vedenie uložené v súlade s vtedy platnými právnymi predpismi (zákon č. 110/1964 Zb.). V zmysle § 12 ods. 1 zákona č. 110/1964 Zb. zodpovedali vo verejnom záujme oprávnenia právneho predchodcu žalovanej nielen zriaďovať, ale aj odstraňovať telekomunikačné zariadenia a vlastníci pozemkov bol povinný znášať obmedzenia dané touto verejnoprávnou normou, pričom vecné bremená sa nezapisovali do evidencie nehnuteľností (teraz kataster nehnuteľností). Od 1. novembra 2011 je platný a účinný zákon č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách; poukázal na znenie § 1 ods. 1 písm. g/, § 6 ods. 1, § 8 ods. 1 písm. h/, § 66 ods. 1, § 66 ods. 2, § 66 ods. 5, § 78 ods. 7, § 74 ods. 1 tohto zákona. Z uvedeného je zrejmé, že v prejednávanej veci rozhodol súd prvej inštancie o veci odstránenia diaľkových optických káblov, ktoré boli zriadené na pozemkoch žalobcu podľa zákona č. 110/1964 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorej prejednanie nepatrí do právomoci súdu, ale do právomoci stavebného úradu v zmysle § 117 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), ktorým je v danom prípade Mesto Nitra ako príslušný stavebný úrad.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Namietal, že odvolací súd tým, že konanie zastavil a vec postúpil správnomu orgánu, mu týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia odkázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2005, sp. zn. 1 Cdo 190/2004, v ktorom sa však riešila otázka prekládky elektrického vedenia, v danej veci teda išlo o odlišný skutkový stav veci. Dovolateľ poukázal na to, že v tomto konaní sa nedomáhal vytýčenia nového uloženia optických káblov, keď sa domáhal ochrany svojho vlastníckeho práva a s tým súvisiacich práv vo forme tzv. vlastníckej žaloby, a preto právne závery prijaté v uvedenom rozhodnutí nemožno na danú situáciu aplikovať. Uviedol, že rozhodovacia prax ustálila, že do právomoci civilných súdov patrí tiež rozhodovanie o určení ne/existencie vecného bremena v prípade elektronických vedení (medzi ktoré patrí aj optický kábel). V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 29. marca 2016 sp. zn. 22 Cdo 1235/2014. Taktiež mal za to, že v odvolacom súdom odkazovanom rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky z 10. júla 2002, sp. zn. 2 Cdo 1624/2000 sa riešila iná otázka než tá, ktorá je predmetom tohto sporu. Predmetnú otázku komplexne posúdil Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku z 29. marca 2016, sp. zn. 22 Cdo 1235/2014, v ktorom skonštatoval, že závery rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 2 Cdo 1624/2000 aplikovať nemožno v prípade, ak sa žalobca domáha svojich práv voči vecnému bremenu (hoci verejnoprávnemu a zákonnému) tzv. vlastníckou žalobou o ochranu jeho práv. Uvedené je podľa názoru dovolateľa aplikovateľné aj v predmetnej veci. Zdôraznil, že v tomto konaní sa domáha ochrany svojho vlastníckeho práva ako vlastníka nehnuteľnosti a zároveň spochybňuje samotnú existenciu vecného bremena žalovanej, pričom v tejto súvislosti nemožno ani uvažovať o nedostatku právomoci súdu na prejednanie takejto veci. Podľa názoru dovolateľa sú súdy oprávnené prejednávať veci týkajúce sa ne/existencie vecných bremien s povahou verejnoprávných, resp. zákonných (v tejto poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky z 20. apríla 2010 vo veci vedenej pod sp. zn. 22 Cdo 692/2010, 22 Cdo 1342/2007). Namietal, že odvolací súd sa reštriktívne zaoberal iba s jedným žalobcom v konaní uplatneným nárokom, a to otázkou určenia ne/existencie vecného bremena a pri vyvodení nelegitímneho záveru o nedostatku právomoci vo veci konať a rozhodnúť opomenul zaoberať sa aj s ďalšími uplatnenými nárokmi žalobcu špecifikovanými v žalobe. Poznamenal, že v žalobe vo veci samej uplatňoval viacero nárokov, a to: 1/ uhradenie vzniknutej škody, odstránenie neustáleho pokračujúceho škodu spôsobujúceho protiprávneho stavu a navrátenia do predošlého stavu, 2/ odstránenie elektro - komunikačných vedení (optických káblov), 3/ určenie neexistencie vecného bremena v prospech žalovanej, pričom v žalobe formuloval petit iba k z jeho pohľadu najzásadnejšiemu nároku. Mal za to, že povinnosťou súdu bolo žalobou sa zaoberať po obsahovej stránke, a teda nie len formalisticky tak, že rozhodoval iba o tom nároku, ktorý výslovne sformuloval do petitu žaloby. Žalobca totiž neuplatňoval iba jediný nárok, ako je zrejmé z obsahu žaloby a v nej uvedených skutkových tvrdení, domáhaných sa nárokov a súvisiacej právnej kvalifikácie. Taktiež mal za to, že súd sa mal vysporiadať aj so skutočnosťou, či usporiadanie vzťahov medzi stranami sporu nevyplýva z právneho predpisu, kedy mohol posúdiť možnosť náhrady škody/ náhrady za znehodnotenie pozemku podľa ustanovení hmotného práva a možnosti domáhať sa tejto náhrady napr. podľa ustanovenia § 69 ods. 4 a 5 zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách. Žiadal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť.

4. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie aj žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“). Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ CSP. Záver odvolacieho súdu, že vec nepatrí do právomoci súdu považovala za nesprávny. Uviedla, že zo žaloby vyplýva, že žalobca sa domáha odstránenia vedenia zo svojho pozemku, ktorý je podľa názoru žalobcu umiestnený na jeho pozemku protiprávne. Jedná sa teda o súkromnoprávny spor, ktorého riešenie v zmysle § 3 CSP spadá do právomoci súdov. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. októbra 2010, sp. zn. 3 Cdo 235/2009, v zmysle ktorého rozhodovanie sporov o odstránenie telekomunikačných vedení z nehnuteľnosti patrí do právomoci súdov a že v prípade, ak súd odmietne takýto spor prejednať, jedná sa o odmietnutie spravodlivosti a porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Žalovaná ďalej uviedla, že aj keď súhlasí so záverom odvolacieho súdu, že oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam podľa § 12 zákona č. 110/1964 Zb. (zákonné vecné bremená)

existujú aj po zrušení uvedeného zákona, právomoc stavebného úradu rozhodovať spory o výkone týchto oprávnení v zmysle § 12 ods. 2 zanikla zrušením tohto zákona. Žiadala, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne.

5. Žalobca sa k dovolaniu žalovanej písomne nevyjadril.

6. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu považovala dovolanie žalobcu za dôvodné v časti v ktorej namietal, že vec patrí do právomoci súdov. V časti, v ktorej žalobca namietal, že sa odvolací súd nevysporiadal so všetkými ním uplatňovanými nárokmi, považovala dovolanie za neprípustné podľa § 447 písm. f/ CSP, pričom uvedenú námietku zároveň považovala aj za nedôvodnú.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu, žalobca zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, žalovaná zastúpená v súlade s § 429 ods. 2 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolania žalobcu a žalovanej sú prípustné, ale nie sú dôvodné.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa.

9. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP. V preskúmvanej veci strany sporu zhodne odôvodňovali prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo viacerých rozhodnutiach uviedol, že o odňatie možnosti pred súdom konať ide tiež v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého procesného dôvodu odmietne zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup nie sú dané (viď R 23/1994 a R 4/2003, ale aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/1996 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. 1Cdo/41/2000, 2Cdo/119/2004, 3Cdo/108/2004, 3Cdo/231/2008, 4Cdo/20/2001). V uvedených rozhodnutiach prijaté závery sú aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016 (nová procesnoprávna úprava nahradila dovtedajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ terminologicky správnym pojmom „právo na spravodlivý proces“, ktorého obsahové znaky vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu).

13. Dovolatelia v dovolaniach zhodne namietajú, že postupom odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd konanie zastavil a vec postúpil príslušnému orgánu, do právomoci ktorého patrí, došlo k naplneniu vady § 420 písm. f/ CSP.

14. Vzhľadom na dovolací dôvod oboch strán (žalobcu a žalovanej) dovolací súd predovšetkým skúmal, či v danom prípade odvolací súd dospel k správne mu záveru, že vec nepatrí do právomoci súdu a teda, či zastavením konania neznemožnil stranám, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Právomoc sa všeobecne posudzuje ako oprávnenie určitého štátneho orgánu (v tomto prípade súdu) riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie. Civilný sporový poriadok vymedzuje právomoc súdov v § 3 a 4. Ustanovenie § 3 CSP, určuje, že súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Nad rámec súboru vzťahov uvedených v § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú aj iné veci, ktoré sa už nezakladajú priamo na práve súkromnom, ale len vtedy, ak to ustanovuje zákon - čo vyplýva z § 4 CSP. Právomoc súdu je základnou procesnou podmienkou, ktorej splnenie súd skúma z úradnej povinnosti v každom štádiu konania a na každej inštancii (§ 161 ods. 1 CSP). Jej nedostatok je neodstrániteľný a vedie k zastaveniu konania (§ 161 ods. 2 CSP v spojení s § 9 resp. § 10 ods. 1 CSP).

16. V prejednávanej veci žalobca žalobou podanou súdu prvej inštancie 7.júla 2014 sa domáhal voči žalovanej viacerých nárokov, konkrétne: odstránenia elektronických komunikačných vedení (optických káblov), uhradenia vzniknutej škody, odstránenia neustále pokračujúceho škodu spôsobujúceho protiprávneho stavu a navrátenia do predošlého stavu a určenia neexistencie vecného bremena v prospech žalovanej. Okresný súd Nitra rozsudkom z 19.októbra 2015 č.k. 12C/139/2014- 191 žalovanej uložil povinnosť odstrániť diaľkové optické káble trasy „DOK Bratislava- Nitra“ a trasy „DOK Nitra- Topoľčany“ a Okresný optický kábel Nitra- Ludanice vrátane voľnej HDP rúry nachádzajúcej sa na pozemkoch C KN parc. O. orná pôda o výmere X XXX mX. a J. orná pôda o výmere 1X XXX mX v kat. území B., obec X., zapísaných na LV č. XXXX do 180 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30.novembra 2016 sp.zn. 5Co/1104/2015 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, konanie vo veci zastavil a vec postúpil Mestu Nitra ako príslušnému stavebnému úradu so sídlom v Nitre, Štefánikova trieda 60, na ďalšie konanie. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie svojim rozhodnutím nevyčerpal celý nárok žalobcu, rozhodol len o odstránení elektronických komunikačných sietí (diaľkových optických kábloch) a o ostatných nárokoch uplatnených v žalobe nerozhodol. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie je zrejmé, že rozsudok súdu prvej inštancie má charakter tzv. čiastočného rozsudku, nakoľko v prejednávanej veci doposiaľ nebolo o všetkých žalobcom uplatnených nárokoch rozhodnuté.

17. Súd prvej inštancie neskúmal, či je daná právomoc súdu rozhodovať v civilnom procese o odstránení diaľkových optických káblov, ktoré boli uložené v pozemkoch reg. „C“ KN parc. č. XXXX/XX orná pôda o výmere XXXX mX a parc. č. XXXX/XX orná pôda o výmere 18893 m2 v kat.úz. B., zapísaných na Z.

18. Z obsahu spisu vyplýva, že telekomunikačné káble boli uložené v uvedených pozemkoch ako súčasť elektronickej komunikačnej siete, ktorá je súčasťou verejnej elektronickej komunikačnej siete za účinnosti zákona č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách za podmienok v znení v čase jeho uloženia právnymi predchodcami žalovanej, ktorými boli v čase vydania územného rozhodnutia pre Diaľkový optický kábel Bratislava- Nitra Správa pôšt a telekomunikácií, š.p. Správa diaľkových káblov a pre Diaľkový optický kábel Nitra-Topoľčany, vrátane Prípojného diaľkového optického kábla Nitra, Ludanice Slovenské telekomunikácie, š.p. Tieto telekomunikačné káble boli uložené v predmetných pozemkoch žalobcu ešte predtým, než sa žalobca stal vlastníkom predmetných pozemkov (nehnuteľnosti nadobudol v roku 2002).

19. Podľa zákona č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách organizáciám spojov prislúchalo vo verejnom záujme oprávnenie zriaďovať a prevádzkovať na cudzích nehnuteľnostiach telekomunikačné nadzemné a podzemné vedenia včítane potrebných oporných a vytyčovacích bodov, vstupovať a vchádzať v

nevyhnutne potrebnom rozsahu pri projektovaní, zriaďovaní, prevádzke, opravách, zmenách alebo odstraňovaní telekomunikačného zariadenia na cudzie nehnuteľnosti, vykonávať nevyhnutné úpravy pôdy a jej porastu, najmä odstraňovať a okliešťovať stromy prekážajúce telekomunikačnému vedeniu (§ 12 ods. 1 písm. a/, b/, c/). Povinnosťou organizácie spojov bolo pred začatím výkonu oprávnenia podľa odseku 1 bez meškania upovedomiť vlastníkov alebo užívateľov dotknutých nehnuteľností; ak medzi vlastníkmi alebo užívateľmi dotknutých nehnuteľností a organizáciou spojov došlo k sporu o rozsahu oprávnenia, predložila organizácia spojov spor na rozhodnutie stavebnému úradu (odsek 2 citovaného ustanovenia). Povinnosť trpieť výkon oprávnení podľa odseku 1 viazol na dotknutej nehnuteľnosti ako vecné bremeno (§ 12 ods. 3 zákona č. 110/1964 Zb.) a nezapisoval sa do evidencie nehnuteľností.

19.1. Zákon č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách bol zrušený zákonom č. 195/2000 Z.z., ktorý bol účinný od 1.júla 2000 do 1.januára 2004 a bol zrušený zákonom č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách, ktorý bol účinný od 1.januára 2004 do 1.novembra 2011, kedy bol zrušený zákonom č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách, ktorý je platný a účinný aj v súčasnosti (ďalej len „ZoEK“). Právne vzťahy založené zákonom č. 110/1964 Zb. platia aj po tom, čo bol tento zákon zrušený. Všetky tieto oprávnenia naďalej platia taktiež bez ohľadu na zmenu vlastníckych pomerov k jednotlivým nehnuteľnostiam. Súčasne platný zákon č. 351/2011 Z.z. v § 78 ods. 7 ustanovuje, že oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam ako aj obmedzenia ich užívania, ktoré vznikli pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, zostávajú nedotknuté.

19.2. Pri rozhodovaní o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb podľa zákona č. 110/1964 Zb. sa postupuje podľa všeobecných predpisov o správnom konaní (§ 21e). Na konanie podľa zákona č. 351/2011 Z.z. a podľa osobitných predpisov sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 74 ods. 1).

20. Pri riešení, či daná vec patrí do právomoci súdu je nutné sa zaoberať otázkou, z akého právneho vzťahu žalobca vyvodzuje ním uplatňovaný nárok (predmet súdneho konania). V prejednávanej veci predmetom súdneho konania bola žaloba na uloženie povinnosti žalovanej, aby na nehnuteľnosti žalobcu odstránila elektronické komunikačné siete (dialkové optické káble). Uvedený nárok žalobca odôvodnil tým, že jeho pozemky nie sú zaťažené vecným bremenom konštituovaným ustanovením § 12 ods. 1 zákona č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách, pretože na liste vlastníctva nie je zapísané žiadne vecné bremeno v prospech žalovanej a že jej zariadenie nebolo ako podzemné vedenie uložené v súlade s vtedy platnými právnymi predpismi (zákon č. 110/1964 Zb.).

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rámci dovolacieho prieskumu vychádzal zo zákona č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách ako aj zákona č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách (ktorý nadobudol účinnosť od 1.novembra 2011, okrem ustanovení § 42 a 44, ktoré nadobudli účinnosť od 1.januára 2012). Samotný dovolací prieskum bolo potrebné podriaďiť pod právnu úpravu v čase rozhodovania nižších súdov (v tom čase platil zákon č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách) a v tomto ohľade posúdiť aj otázku právomoci súdu alebo iného orgánu.

22. Dovolací súd vo svojom skoršom uznesení z 31.mája 2005 sp.zn. 1 Cdo 190/2004 (R 39/2006) vydaným v analogickej veci [rozhodovanie o prekládke elektrického vedenia (§ 20 zákona č. 70/1998 Z.z.)], ustálil, že do právomoci súdu v občianskom súdnom konaní podľa § 7 ods. 1 O.s.p. nepatrí rozhodovanie o prekládke elektrického vedenia (§ 20 zákona č. 70/1998 Z.z.). „Vecné bremená“ vyplývajúce z ustanovení zákona č. 79/1957 Zb., resp. zo zákona č. 656/2004 Z.z. sú inštitútmi sui generis; nemožno im priznať povahu súkromnoprávných opatrení, lebo ide o obmedzenie vlastníckeho práva vo verejnom záujme a v zmysle verejnoprávneho predpisu. Na rovnakom právnom názore spočívajú aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (1Rks/6/2009, 5Ndc/29/2008, 10Rks/10/2008, 3Cdo/1103/2015), z ktorých vyplýva, že právomoc súdu v prípade žaloby, ktorou sa žalobca domáhal odstránenia/prekládky vedenia nie je daná.

23. Opačný názor na posudzovanú otázku právomoci súdu rozhodovať v civilnom procese o odstránení telekomunikačných vedení z nehnuteľností, ktoré boli uložené na pozemkoch žalobcov, zaujal najvyšší súd v rozhodnutí sp.zn. 3Cdo/235/2009. V odôvodnení rozhodnutia najvyšší súd uviedol, že žalobcovia 1/, 2/ a 3/ ako podieloví spoluvlastníci nehnuteľnosti sa podľa § 126 Občianskeho zákonníka domáhali

ochrany svojho spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnosti, do ktorého podľa ich tvrdení protiprávne, resp. bez relevantného právneho dôvodu zasiahli žalovaní 1/ a 2/ tým, že na ich pozemku umiestnili podzemný telefónny kábel. Najvyšší súd dospel k záveru, že keďže vzťah medzi žalobcami a žalovanými je vzťahom vyplývajúcim zo súkromného práva, je daná právomoc súdov rozhodovať o uplatnenom nároku žalobcov. Uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu je však v predmetnej otázke právomoci súdu rozhodovať v civilnom procese ojedinelé, pričom senát, ktorý rozhodnutie vydal sa argumentačne nevysporiadal vo svojom rozhodnutí právnym názorom vyjadreným v judikáte R 39/2006. S názorom vyjadreným v rozhodnutí najvyššieho súdu sp.zn. 3Cdo/235/2009 sa senát 5 C nestotožňuje.

24. V danom prípade zo spisu vyplýva, že na pozemkoch (nachádzajúcich sa v katastrálnom území Zobor a evidovaných na LV č. 3719 ako parcela reg. „C“ č. 4767/16- orná pôda o výmere 18 893 m², parcela reg. „C“ č. 4767/73- orná pôda o výmere 3 332 m²), ktoré sú vo vlastníctve žalobcu, sú vedené elektronické telekomunikačné zariadenia (diaľkové optické káble trasy „DOK Bratislava- Nitra“ v zmysle Územného rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia Pezinok č. B. a trasy „X.“ v zmysle územného rozhodnutia vrátane voľnej HDP rúry bližšie špecifikované v zmysle rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia Topoľčany č. URaŠSS-336/1996-Hd) vo vlastníctve žalovanej, pričom k ich zriadeniu došlo za účinnosti zákona č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov. Žalobca predmetné nehnuteľnosti získal na základe kúpnej zmluvy v roku 2002 spolu už s existenciou zákonného vecného bremena (diaľkových optických káblov). V zmysle § 12 ods. 1 zákona č. 110/1964 Zb. zodpovedali vo verejnom záujme oprávnenia právneho predchodcu žalovanej nielen zriaďovať, ale aj odstraňovať telekomunikačné zariadenia a vlastník pozemku bol povinný znášať obmedzenia dané touto verejnoprávnou normou, pričom vecné bremená sa nezapisovali do evidencie nehnuteľností (§ 12 ods. 3). Nová zákonná úprava, t.j. zákon č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov, upravuje oprávnenia a povinnosti k cudzím nehnuteľnostiam v súvislosti so zriaďovaním a prevádzkovaním elektronických komunikačných sietí (§ 1 ods. 1 písm. g/), práva a povinnosti podniku k cudzím nehnuteľnostiam (§ 66 ods. 1). Z ustanovenia § 66 ods. 2 citovaného zákona vyplýva, že povinnosti zodpovedajúce oprávneniam podľa odseku 1 písm. a/ (zriaďovať a prevádzkovať verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti) sú vecnými bremenami viaznucami na dotknutých nehnuteľnostiach. Návrh na vykonanie záznamu do katastra nehnuteľnosti podá podnik.

24.1 Zákon č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách v súvislosti s oprávnením zriaďovať a prevádzkovať na cudzích nehnuteľnostiach telekomunikačné nadzemné a podzemné vedenia vo verejnom záujme používal pojem vecné bremeno (§ 12 ods. 3). Zákonom č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách, ktorý zrušil zákon č. 110/1964 Zb., uvedené oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam, ako aj obmedzenia ich užívania, ktoré vznikli pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, zostali nedotknuté. Ani zákon č. 351/2011 Z.z. účinný od 1. novembra 2011, ktorý zrušil zákon č. 110/1964 Zb. inak nerieši oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam a obmedzenia ich užívania (§ 78 ods. 7 citovaného zákona). Nemožno prijať záver, že ide o súkromnoprávne oprávnenie. V danom prípade ide o zákonné (legálne) vecné bremená, ktoré sú inštitútmi svojho druhu, dané vo verejnom záujme a patriace do sféry verejného práva. Ich podstata spočíva v tom, že ide o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva alebo tiež o vymedzenie obsahu vlastníckeho práva verejnoprávnym predpisom. O tom, či ide o inštitúty práva súkromného alebo verejného, rozhoduje podstata týchto inštitútov, nie ich pomenovanie. Rozhodovanie o návrhu súvisiace s existenciou (teda aj zmenou) takýchto vecných bremien nie je preto v právomoci súdu. Rozhodnutie o nároku žalobcu tak, ako bol formulovaný v žalobnom petite a ako bol žalobcom odôvodnený je v právomoci správneho orgánu, v danom prípade stavebného úradu v zmysle § 117 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), ktorým je v danom prípade Mesto Nitra ako príslušný stavebný úrad so sídlom v Nitre.

25. Z uvedeného je zrejmé, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne. Dovolací súd záverom poznamenáva, že nedošlo k zmene právnej úpravy v tom smere, že by to malo vplyv na zmenu rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k právomoci správneho orgánu. Súdna ochrana je zachovaná aj pri vzťahoch, ktoré majú verejnoprávny charakter prostredníctvom správneho súdnictva, ktoré je jednou z foriem ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu.

26. Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že dovolania (žalobcu i žalovanej) proti uzneseniu odvolacieho súdu nie je podľa § 420 písm. f/ CSP dôvodné a preto ho zamietol.

27. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.